

Büyüme ve Bölüşüm

DUNCAN K. FOLEY
THOMAS R. MICHL

Çeviren: Benan Eres

phoenix

İçindekiler

TÜRKÇE BASKIYA ÖNSÖZ.....11

ÖNSÖZ13

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ15

1.1 Tarihsel Bakış Açısından İktisadî Büyüme..... 15

1.2 Nicelik ve Nitelik 17

1.3 İnsan İlişkileri 18

1.4 İktisadî Büyüme Teorileri 18

1.5 Okuma Önerileri 22

İKİNCİ BÖLÜM

BÜYÜME VE BÖLÜŞÜMÜN ÖLÇÜLMESİ.....25

2.1 Çıktı ve Girdilerin Ölçülmesi 25

2.2 Zaman ve Üretim 28

2.3 Birimler Hakkında bir Not 29

2.4 Gerçek Dünyada Teknoloji 30

2.5 Çıktının Kullanılması 33

2.6 Toplumsal Tüketim – Büyüme Oranı Çizelgesi 34

2.7 Gelirin Bölüşülmesi: Ücretler ve Kârlar..... 38

2.8 Reel Ücret – Kâr Oranı Çizelgesi 40

2.9 Gelir Payları..... 42

2.10 Büyüme – Bölüşüm Çizelgesi..... 44

2.11 Emek ve Sermaye Üretkenliklerinde Değişimler 46

2.12 Ekonomilerin Karşılaştırılması 49

2.13 Küresel İktisadî Liderlik 50

2.14 Gerçek Ekonomilerde Emek Üretkenliği Artışı 52

2.15 Genelleştirilmiş Olgular.....	56
2.16 Okuma Önerileri.....	56

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÜRETİM MODELLERİ.....	59
3.1 Hesap Çerçevesi ve Açıklayıcı Modeller.....	59
3.2 Bir Üretim Modeli.....	60
3.3 Özneler ve Bölüşüm.....	61
3.4 Teknik Seçimi ve Üretim Fonksiyonları.....	63
3.5 Belirli Üretim Fonksiyonları.....	68
3.5.1 Leontief Üretim Fonksiyonu.....	68
3.5.2 Cobb-Douglas Üretim Fonksiyonu.....	69
3.6 Teknik Değişimin Sınıflandırılması.....	74
3.7 İki Sektörlü Büyüme – Bölüşüm Çizelgesi.....	77
3.8 Üretim Modelleri ve Büyüme Modelleri.....	83
3.9 Okuma Önerileri.....	83

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EMEK (İŞGÜCÜ) PİYASASI.....	85
4.1 İktisadî Büyüme Modelleri.....	85
4.2 Emek Arzı ve Emeğe Olan Talep.....	87
4.3 Klasik Süregelen (Uzlaşmış) Ücret Modeli.....	88
4.4 Neoklasik Tam İstihdam Modeli.....	93
4.5 Bir İktisadî Büyüme Modeline Doğru.....	96
4.6 Gerçek Ekonomilerde Büyüme.....	97
4.7 Okuma Önerileri.....	99

BEŞİNCİ BÖLÜM

TÜKETİM VE TASARRUF MODELLERİ.....	101
5.1 İki Dönemli bir Tüketim – Tasarruf Modeli.....	103
5.1.1 İki dönemli Tüketim Probleminin Çözümü.....	104
5.2 Zaman Sınırı Olmayan bir Model.....	108
5.2.1 Zaman Sınırı Olmayan Modelin Çözümü.....	110
5.3 Sabit Tasarruf Oranı Modeli.....	112
5.4 Tasarruf Oranları ve Büyüme Oranları.....	113
5.5 Okuma Önerileri.....	115

ALTINCI BÖLÜM

KLASİK İKTİSADÎ BÜYÜME MODELLERİ.....	117
6.1 Klasik Süregelen Ücret Modeli	117
6.2 Süregelen Ücret Modelinde Karşılaştırmalı Dinamikler	121
6.3 Klasik Modelde Emek Tasarruf Eden Teknik Değişim	124
6.4 Klasik Modelde Teknik Seçimi	128
6.5 Tam İstihdam Varsayan bir Klasik Büyüme Modeli.....	130
6.6 Klasik Tam İstihdam Modelinde Teknik Seçimi	134
6.7 Büyümeye Klasik Yaklaşım.....	134
6.8 Okuma Önerileri	136

YEDİNCİ BÖLÜM

KLASİK MODELDE YANLI TEKNİK DEĞİŞİM.....	137
7.1 Klasik Süregelen Ücret Payı Modelinde Yanlı Teknik Değişim	137
7.2 Tekniğin Uygulanırlığı.....	140
7.3 Yanlı Teknik Değişim ve Fosil Üretim Fonksiyonu	143
7.4 Yakınsama ve Klasik Model.....	147
7.5 İktisadî Büyüme Üzerine Tek bir Görü.....	154
7.6 Okuma Önerileri	154

SEKİZİNCİ BÖLÜM

NEOKLASİK BÜYÜME MODELİ	157
8.1 Solow – Swan Modeli	157
8.2 Yoğun Üretim Fonksiyonu	158
8.3 Tasarruf, Nüfus ve Durağan Durum Büyüme.....	159
8.4 Solow – Swan Modeli ve Büyüme – Bölüşüm Çizelgesi	164
8.5 Modelin Bütünü	166
8.6 İkame ve Bölüşüm	167
8.7 Karşılaştırmalı Dinamikler	170
8.8 Geçiş Dinamikleri	172
8.9 Solow – Swan Modelinin Eksiklikleri	173
8.10 Okuma Önerileri	174

DOKUZUNCU BÖLÜM

NEOKLASİK BÜYÜME MODELİNDE TEKNİK DEĞİŞİM.....	177
9.1 Teknik Değişim ve Üretim Fonksiyonu.....	177

9.2 Teknik Değişimin Harrod-Yansız Olduğu Solow – Swan Modeli.....	180
9.3 Büyüme Muhasebesi	182
9.4 Artakalanın Klasik ve Neoklasik Yorumu	186
9.5 Solow – Swan Modelinde Karşılaştırmalı Durağan Durum Dinamikleri.....	187
9.6 Solow – Swan Modelinde Geçiş Dinamikleri.....	192
9.7 Okuma Önerileri.....	196

ONUNCU BÖLÜM

YATIRIM KISITLI İKTİSADÎ BÜYÜME.....	199
10.1 Tasarruf, Yatırım ve Çıktı	199
10.2 Bir Yatırım Kısıtlı Büyüme Modeli.....	200
10.3 Yatırım Kısıtlı Modelde Denge	206
10.4 Yatırım Kısıtlı Modelde Karşılaştırmalı Dinamikler.....	208
10.5 Kâra Dayalı ya da Ücrete Dayalı Büyüme?	211
10.6 Uzun Dönem ya da Kısa Dönem?	213
10.7 Keynesgil İktisadın Büyüme Teorisine Katkısı.....	216
10.8 Okuma Önerileri	217

ON BİRİNCİ BÖLÜM

TOPRAĞIN SINIRLADIĞI BÜYÜME.....	221
11.1 Yeniden Üretilmeyen Kaynaklar	221
11.2 Ricardo'nun Durağan Durumu	222
11.3 Toprak Girdisiyle Üretim	225
11.4 Kapitalistin Toprak ve Sermaye Arasında Seçim Sorunu	227
11.5 Arbitraj İlkesi	228
11.6 Denge Koşulları.....	230
11.7 Bol Toprak Düzeni.....	231
11.8 Kıt Toprak Düzeni	232
11.9 Bol Toprak Düzeninden Kıt Toprak Düzenine Geçiş	234
11.10 Toprağın Sınırladığı Büyüme Modelinden Alınacak Dersler	236
11.11 Okuma Önerileri	238

ON İKİNCİ BÖLÜM

TÜKENEBİLİR KAYNAKLAR	239
12.1 Tükenebilir Kaynak ve Büyüme	239
12.2 Tükenebilir Kaynağın Kullanıldığı Üretim	240
12.3 Tasarruf ve Portföy Tercihi.....	243
12.4 Büyüme Patikası	244
12.5 Gerçek Dünyada Tükenebilir Kaynaklar.....	246
12.6 Okuma Önerileri.....	248

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU BORCU VE SOSYAL GÜVENLİK: ARDIŞIK

NESİLLER MODELİ.....	249
13.1 Kamu Finansmanı ve Birikim	249
13.2 Kamu ve Özel Bütçe Kısıtları	250
13.3 Bencil Hane Halklarının Tasarruf ve Tüketimi.....	253
13.4 Bir Klasik Ardışık Nesiller Büyüme Modeli	256
13.5 Bir Neoklasik Ardışık Nesiller Büyüme Modeli.....	260
13.6 Ardışık Nesiller Modelinde Pareto Etkinlik.....	263
13.7 Sosyal Güvenlik ve Bütçe Açıklarının İncelenmesi.....	267
13.8 Ardışık Nesiller Modelinde Sosyal Güvenlik	269
13.8.1 Tam Fonlanmış Sosyal Güvenlik Sistemi	270
13.8.2 Fonlanmamış Sosyal Güvenlik Sistemi.....	271
13.9 Ardışık Nesiller Modelinde Kamu Borcu.....	276
13.10 Ardışık Nesiller Modelinden Çıkartılacak Dersler	278
13.11 Okuma Önerileri	279

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PARA VE İKTİSADÎ BÜYÜME.....	281
14.1 Parasal Sistemler	281
14.2 Altın Standardı.....	281
14.3 Altın ve Üretim	283
14.4 Altın ve Kapitalistin Tüketimi	285
14.5 Durağan Durum Büyüme.....	287
14.6 Dengesiz Teknik Değişim	288
14.7 Kredinin Evrimi	290
14.8 Okuma Önerileri.....	292

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

TEKNİK DEĞİŞİME YAKLAŞIMLAR	293
15.1 Teknik Değişimin Kaynağı.....	293
15.2 Teknik İlerleme Fonksiyonu ve İçerilme Hipotezi.....	294
15.3 Makinelerin Yıllanma Yapısı.....	296
15.4 Yıllanma Modelinde Durağan Durum Büyüme.....	297
15.5 Uyarılmış Teknik Değişim.....	300
15.6 Uzmanlaşma ve Eksik Rekabet.....	304
15.7 Uzmanlaşma ve İçsel Büyüme	305
15.8 Birikimli Nedensellik.....	307
15.9 Okuma Önerileri	309

ON ALTINCI BÖLÜM

İÇSEL TEKNİK DEĞİŞİM.....	311
16.1 Kapitalist bir Ekonomide Teknik Değişim	311
16.2 Yaparak Öğrenme.....	311
16.3 Teknik Değişimde ARGE Yatırımı	314
16.4 Ne kadar ARGE?.....	317
16.5 Kalıcı Olmayan ARGE Etkileri Altında Durağan Durum Büyüme	319
16.6 Kalıcı ARGE Etkileri Altında Durağan Durum Büyüme	321
16.7 Süregelen Ücret Payı Altında Kalıcı ARGE Etkileri.....	323
16.8 Okuma Önerileri	324

KAYNAKÇA.....	325
---------------	-----

SORU ÇÖZÜMLERİ.....	337
---------------------	-----

TÜRKÇE BASKIYA EK	371
-------------------------	-----

Türkçe Baskıya Önsöz

1990'ların ortalarında *Büyüme ve Bölüşüm*'ü yazmaya başladığımızda kapitalist küresel ekonomi bulunduğu (şimdilerde sıklıkla neoliberal kapitalizm ya da basitçe neoliberalizm olarak nitelenen) aşamanın ayırt edici özelliğinin gelir ve servet açısından, ABD ya da Birleşik Krallık gibi öne çıkan ülkelerle sınırlı kalmayacak şekilde, dramatik bir kutuplaşma olacağına dair yeni yeni sinyaller veriyordu. Kitabın Türkçe bir baskısının hazırlanmasından bu nedenle büyük mutluluk duyduk ve yetkin çevirisi için Benan Eres'e teşekkür ediyoruz. Bu kitabın ilk baskısı iktisadî büyüme teorisine olan yenilenmiş bir ilgi dalgasının zirvesinde yayınlandı. Makroekonomik teorinin bu dalı, belki pratikteki muazzam önemi ve de çözülmeden kalmış derin meselelerin varlığı nedeniyle, 1950 ve 1960'lardaki ufuk açıcı patlamanın ardından girdiği 1970 ve 1980'lerdeki kısa sessizlikten sonra bir kez daha geri plana çekilecekmiş gibi durmuyor.

Aslında, Thomas Piketty'nin *21. Yüzyılda Kapital*'i gibi, neoliberalizm çağında yükselen eşitsizliği resmeden ve belgeleyen kitapların popülerliği, büyüme ve bölüşüm meselelerine olan ilgiyi yeniden alevlendirdi. Bu meseleler üzerine kalem oynatmaya çalışırken çektikleri büyük ezayı anlamlandırmaya çalışacak olan öğrenci ve entelektüeller şunun farkına varacaklardır ki iktisat mesleğinin kendisi, tek bir düşünce ekolünün – neoklasik iktisadın – başlıca mesleki dergilerde, ders kitaplarında ve hatta uzmanlaşmamış okuyucu için hazırlanan çalışmalarda dahi hâkim olduğu, tam bir tektipliğe dönüşmüştür. Bu durum talihsizdir çünkü bugün öğrencilerin, bir zamanlar bu çalışma alanını rakip fikirlerin bir yağmur ormanına çeviren alternatif paradigmlar ve entelektüel çekişmeler hakkında perspektif sahibi olmasını zorlaştırmaktadır (Buna karşı bir ışık, son zamanlarda öğrencilerin, mesleği müfredatı iyileştirmeye ve çoğulculuğa davet eden *İktisadı Yeniden Düşünmek* (Rethinking Economics) gibi hareketler çerçevesinde ayağa kalkıyor olmaları). Büyüme teorisi 1950'lerdeki ilk dönemlerinde, en azından dışarıdan görüldüğü hâliyle, bugün olduğundan önemli oranda daha fazla çeşitlilik sergiler.

Bu tektiplik sorununu aklımızdan çıkarmayarak, Klasik ve Keynesgil (daha doğru tabirle talep-kısıtlı) bakış açıları da dâhil, büyüme teorisine önemli katkılarda bulunmuş tüm temel düşünsel gelenekleri sunmaya çalıştık. Kendimizi, Kaldor, Pasinetti ve Robinson ile başlayan Keynesgil yaklaşımla

öncülüğünü Ricardo ve Marx'ın yaptıkları Klasik yaklaşımın bir sentezine yakın hissediyoruz. Yine de, neoklasik geleneği açık ve uç önyargılardan uzak bir şekilde sunmaya çalıştık ki öğrenciler ana akım iktisat tarafından kullanılan temel araç ve kategorilere hâkim olabilsin. Asıl hedefimiz öğrencileri kendi yargılarını kendilerinin oluşturmalarına ve entelektüel çoğulculuğun meyvelerinden faydalanmaya teşvik etmek. Bizim açımızdan neoklasik okulun yanında diğer entelektüel geleneklerin sunduğu kaynaklardan yararlanmadan neoliberalizmin nasıl işlediğini (ya da nasıl işleyemediğini) anlamlandırma yolunda bir adım ilerleyebilmek mümkün değildir.

Duncan K. Foley
Thomas R. Michl
2014

Birinci Bölüm

Giriş

İktisadî büyüme, içinde yaşadığımız tarihsel çağın ayırt edici özelliğidir. Toplumsal ve kişisel yaşamlarımızı sürekli değiştiren süre giden teknolojik devrimi finanse etmekte ve yönlendirmektedir. Ulus devletlerin siyasî önceliği ve ulus ötesi kurumların ortaya çıkışının kökenleri iktisadî büyüme sürecinde bulunmaktadır. Tarımın görece olarak gerilemesi ve kentleri merkez alan sanayi ve sanayi sonrası üretimin hâkim hale gelişi gibi, dünya nüfusundaki görülmemiş artış ve yaşlanma da büyük oranda iktisadî büyümenin sonucudur. Ulusal siyasî ve askerî güç ve nüfuz artan ölçüde görece iktisadî performansı yansıtmaktadır. İktisadî uygulamalar toplumsal ilişkileri ve ideolojik inançları dönüştürmektedirler. Ekolojik mirasımızın korunması ve zenginlik ve sefalet arasında kutuplaşmış dünyamızda toplumsal adaletin sağlanmasını da içeren, geleceğimiz hakkında kaygı duyduğumuz büyük sorunlar iktisadî büyümenin etkilerinin sonucudurlar.

Bu kitapta iktisatçıların, iktisadî büyümenin çeşitli yönlerini, daha genel olarak ekonomilerin zaman içindeki hareketlerini, çözümlemek ve açıklamak için son 200 yılda geliştirdikleri *teorileri* sunacağız. Bu teorilerin arka planı olarak da, bu giriş bölümünde iktisadî büyümenin *toplumsal tarihinin* bir kısmını gözden geçiriyoruz.

1.1 Tarihsel Bakış Açısından İktisadî Büyüme

Hakkında bir şeyler bilebildiğimiz en erken dönemlerden bu yana insanlık tarihi teknoloji ve üretkenlikte yavaş bir iyileşme sergiler. Bu iyileşme, yerleşik tarıma geçiş, kentlerin ortaya çıkışı ve uzun mesafeli deniz ticaretinin kuruluşu gibi hızlı sıçramalarla sonlanan birbirinden ayrıntı dalgalar halinde gerçekleşmiş görünmektedir. M.Ö. 1500'den önceki bin yıl boyunca dünyadaki insan nüfusu büyümüşse bile oldukça düşük bir hızla arttı. Avrupa'da on beşinci yüzyıl civarında toplumsal ve teknolojik değişimin hızında ve nüfus artış oranında fark edilir bir ivmelenme görüyoruz. Kent ve kasabaların genişlemesi, malların para karşılığı ticaretinin yayılması, toprağa dayalı geleneksel servetin karşısında kentlerdeki kapitalist ticaret ve üretime yatırılan servetin artan

önemi, düzenli biçimde ulaşım ve üretim teknolojilerinin geliştirilmesine odaklanması, bu ivmelenmeye damgasını vuran gelişmelerdir. On altıncı yüzyıla gelindiğinde daha gelişkin Avrupa toplumları kapitalist ulus devletlerin öncüleri olarak ayırt edilir hâle geldiler. Bu dönemde insanlar ticaret ve üretimi, ulusal nüfuz ve gücün asıl kaynağı olarak görmeye başladılar. İktisadî büyüme olgusu, sorunları ve vaatleriyle birlikte vasil olmuştur.

On sekizinci yüzyılın sonlarına doğru bu gelişmeler, en belirgin biçimde Britanya'da, sanayileşmenin doğuşuyla başka bir keskin ivme kazandı. Üretimin ölçeği dramatik biçimde büyüdü ve büyük kent ve kasabalarda yoğunlaştı. Yerel geçimlik ihtiyaçlara hâlâ yüksek oranda dayalı geleneksel tarımın yerini piyasaya yönelik tarıma bıraktığı, bu süreçte de ortak kullanılan toprak ve ormanlara büyük toprak sahipleri tarafından el koyulması ve buraların piyasaya sürülebilir metallerin üretimine tahsis edilmesiyle çok sayıda kırsal yoksulun yerinden edildiği bir örüntü ortaya çıktı. Yerinden edilen tarımsal yoksullar şehir ve kasabalar göç ettiler. Hızla genişleyen sanayinin işlemesi için gerekli, ücret arayışındaki işgücüne ve kentli yoksul kitlesine dönüştüler. Bu iktisadî gelişmeler, sadece kırdan kente değil aynı zamanda kıtalar arasında da büyük göçlere zemin hazırladı. On dokuzuncu yüzyılın ileri Avrupa uluslarının artan iktisadî ve askerî gücü onları, kendilerine dünyanın her yerinde koloniler, imparatorluklar ve nüfuz alanları koparabilmek için birbirleriyle yarışmaya yönlendirdi. Bu yolla iktisadî büyüme olgusu eninde ya da sonunda dünyanın her bir köşesini istila etti.

En erken aşamalarından itibaren iktisadî büyümenin teşviki, şekillendirilmesi ve vergilendirilmesi siyasî güç sahiplerinin meşgalesi olageldi. İktisadî büyüme uluslara muazzam iktisadî ve askerî avantajlar bahşeder. *Politik İktisat* ticaret, emek piyasaları ve vergilendirmeye ilgili ulusal politikaların iktisadî büyümeye olan etkilerinin bir tartışması olarak ortaya çıktı.

Dünya ekonomisinin büyümesinin birleşik, bütünsel ve kendi kendini geliştiren bir olgu olduğu apaçık ortada olmasına rağmen politik iktisat politikalarındaki ulusal farklılıkları ve bunların ulusal ekonomiler üzerindeki etkilerini vurgular. Bu nedenle ileride inceleyeceğimiz teoriler kendilerine başlangıç olarak ulusal ekonomileri alırlar ve her ulusun iktisadî büyümesine ayrı bir deneysel gözlem olarak yaklaşır.

Adam Smith erken dönem politik iktisatçıların keşiflerini, *Milletlerin Zenginliği* adlı kitabında özetler (Smith, 2011[1776]). Smith iktisadî büyümenin temel özelliğinin, tek tek üreticilerin üretken işlerin küçük parçacıklarında uzmanlaştığı, böylece müşterek üretkenliklerinde büyük kazanımlar elde ettikleri *işbölümünde* yattığını ileri sürer. İşbölümü her zaman, kısmen uluslararası ticaret tarafından desteklenir. Bu bakış açısından iktisadî büyüme, insanların üretmek için kendilerini örgütleyiş biçimlerinde meydana gelen derin niteliksel dönüşümün dışavurumudur.

Kaynakça*

Adam Smith. *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. Random House, New York, 1937. [1776].

Adam Smith. *Milletlerin Zenginliği*. Çev.: Haldun Derin. IV. Baskı. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2006.

Alexander Gerschenkron. *Economic Backwardness in Historical Perspective*. Harvard University Press, Cambridge MA, 1962.

Allyn Young. Increasing returns and economic progress. *Economic Journal*, 38(152):527-542, 1928.

Alwyn Young. The tyranny of numbers: Confronting the statistical realities of the East Asian growth experience. *Quarterly Journal of Economics*, 110(3):641-680, 1995.

Amit Bhaduri and Stephen Marglin. Unemployment and the real wage: The economic basis for contesting political ideologies. *Cambridge Journal of Economics*, 14(4):375-393, 1990.

Amitava K. Dutt. *Growth, Distribution, and Uneven Development*. Cambridge University Press, New York, 1990.

Andrew B. Abel, N. Gregory Mankiw, Lawrence H. Summers, and Richard J. Zeckhausen. Assessing dynamic efficiency: Theory and evidence. *Review of Economic Studies*, 56(1):1-19, 1989.

Angus Maddison. *Explaining the Economic Performance of Nations: Essays in Time and Space*. Edward Elgar Publishing Company, Alder-shot, 1995a.

Angus Maddison. *Monitoring the World Economy: 1820-1992*. Organization for Economic Cooperation and Development, Paris, 1995b.

* [Çevirmenin Notu:] Türkçe çevirisi bulunan kaynaklar belirtilmiş ve ayrıca Türkçe kaynağın ulaşım bilgileri sunulmuştur.

Anwar Shaikh and Ertugrul Ahmet Tonak. *Measuring the Wealth of Nations: The Political Economy of National Accounts*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1994.

Anwar Shaikh ve Ertuğrul Ahmet Tonak. *Milletlerin Zenginliğinin Ölçülmesi (Ulusal Hesapların Ekonomi Politikası)*. Çev.: Hakan Aslan. Yordam Kitap, İstanbul, 2012.

Anwar Shaikh. Laws of production and laws of algebra: The humbug production function. *Review of Economics and Statistics*, 56(1):115-120, 1974.

Anwar Shaikh. Üretim Yasaları ve Cebir Yasaları: Zirva Üretim Fonksiyonu. Çev.: Benan Eres:

<https://benaneres.wordpress.com/2013/09/07/anwar-shaikhin-laws-of-production-and-laws-of-algebra-the-humbug-production-function-adli-makalesinin-turkceye-tercumesi-uretim-yasalari-ve-cebir-yasalari-zirva-uretim-fonksiyonu>.

Avinash Dixit and Joseph E. Stiglitz. Monopolistic competition and optimum product diversity. *American Economic Review*, 67(3):297-308, 1977.

Bureau of Labor Statistics. Multifactor productivity trends, 1994, 1996.

Carlos J. Ricoy. Cumulative causation. In John Eatwell, Murray Milgate, and Peter Newman, editors, *The New Palgrave: A Dictionary of Economics*, volume 1, pages 730-736. The Stockton Press, New York, 1987.

Charles I. Jones. *Introduction to Economic Growth*. W. W. Norton and Company, New York, 1998.

Charles I. Jones. *İktisadi Büyümeye Giriş*. Çev.: Sanlı Ateş, İsmail Tuncer. Literatür Yayınları, İstanbul, 2001.

Charles I. Jones. R&D-Based models of economic growth. *Journal of Political Economy*, 103(4):759-784, 1995a.

Charles I. Jones. Time series tests of endogenous growth models. *Quarterly Journal of Economics*, 110(2):495-525, 1995b.

Charles Kennedy. Induced bias in innovation and the theory of distribution. *Economic Journal*, 74(295) :541-547, 1964.

Dale W. Jorgenson. *Productivity*. MIT Press, Cambridge MA, 1995.

Daniel S. Hamermesh. *Labor Demand*. Princeton University Press, Princeton, 1993.

- David A. Aschauer. Is public expenditure productive? *Journal of Monetary Economics*, 23(2): 177-200, 1989.
- David M. Gordon, Richard Edwards, and Michael Reich. *Segmented Work, Divided Workers: The Historical Transformation of Labor in the United States*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1982.
- David Ricardo. *On the Principles of Political Economy and Taxation*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1951. [1817].
- David Ricardo. *Siyasal İktisadın ve Vergilendirmenin İlkeleri*. Çev.: Barış Zeren. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2008.
- David Romer. *Advanced Macroeconomics*. McGraw Hill, New York, 1996.
- David T. Coe and Elhanan Helpman. International R&D spillovers. *European Economic Review*, 39(5):859-887, 1995.
- Denis Kessler and Andre Masson, editors. *Modelling the Accumulation and Distribution of Wealth*. Clarendon Press, Oxford, 1988.
- Donald J. Harris. *Capital Accumulation and Income Distribution*. Stanford University Press, Stanford, 1978.
- Dongchul Cho and Stephen Graham. The other side of convergence. *Economics Letters*, 50(2):285-290, 1996.
- Duncan K. Foley. *Understanding Capital: Marx's Economic Theory*. Harvard University Press, Cambridge MA, 1986.
- Duncan K. Foley. *Kapital'i Anlamak (Marx'ın İktisat Teorisi)*. Çev ed.: Benan Eres. Arkadaş Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Edmund S. Phelps. *Golden Rules of Economic Growth*. Norton, New York, 1966.
- Edmund S. Phelps. Substitution, fixed proportions, growth and distribution. *International Economic Review*, 4(3):265-288, 1963.
- Edward Denison. *Why Growth Rates Differ*. The Brookings Institution, Washington DC, 1967.
- Edward J. Nell. Theories of growth and theories of value. *Economic Development and Cultural Change*, 16(1):15-26, 1967.
- Edward M. Ochoa. Values, prices, and the wage-profit curves in the U.S. economy. *Cambridge Journal of Economics*, 13(3)-.413-429, 1989.

- Edward N. Wolff. *Growth, Accumulation, and Unproductive Activity: An Analysis of the Postwar U.S. Economy*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1987.
- Edward N. Wolff. The accumulation of household wealth over the life cycle: A microdata analysis. *Review of Income and Wealth*, 27(2): 75-96, 1981.
- Elido Fazi and Neri Salvadori. The existence of a two-class economy in a general Cambridge model of growth and distribution. *Cambridge Journal of Economics*, 9(2):55-164, 1985.
- Elize Brezis, Paul Krugman, and Daniel Tsiddon. Leapfrogging in international competition: A theory of cycles in national technological leadership. *American Economic Review*, 85(5):1211-1219, 1993.
- Evsey D. Domar. Capital expansion, rate of growth, and employment. *Econometrica*, 14:137-147, 1946.
- Franco Modigliani. The role of inter generational transfers and life cycle saving in the accumulation of wealth. *Journal of Economic Perspectives*, 2(2): 15-40, 1988.
- Frank H. Hahn and Robin CO. Matthews. The theory of economic growth: A survey. *Economic Journal*, 74(296):779-902, 1964.
- Frank Ramsey. A mathematical theory of saving. *Economic Journal*, 38:543-559, 1928.
- Frits DeJong. *Dimensional Analysis for Economists*. North Holland Publishing Company, Amsterdam, 1967.
- Gary Becker. *Human Capital*. Columbia University Press, New York, 1964.
- Gene M. Grossman and Elhanan Helpman. Endogenous innovation in the theory of growth. *Journal of Economic Perspectives*, 8(1):23-44, 1994.
- Geoffrey C. Harcourt. *Some Cambridge Controversies in the Theory of Capital*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1972.
- Gerard Dumenil and Dominique Levy. A stochastic model of technical change: An application to the U.S. economy, 1869-1989. *Metroeco-nomica*, 46(3):213-245, 1995.
- Gerard Dumenil and Dominique Levy. *The Economics of the Profit Rate*. Edward Elgar Publishing Company, Aldershot, 1994.

- Giovanni Dosi, Christopher Freeman, Richard Nelson, Gerald Silverberg, and Luc Soete, editors. *Technical Change and Economic Theory*. Pinter Publishers, London, 1988.
- Harold Hotelling. The economics of exhaustible resources. *Journal of Political Economy*, 39(2):137-175, 1931.
- Harvey Gram and Vivian Walsh. *Classical and Neoclassical Theories of General Equilibrium*. Oxford University Press, Oxford, 1980.
- Heinz-Dieter Kurz and Neri Salvadori. *Theory of Production: A Long-Period Analysis*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1995.
- Hywel G. Jones. *An Introduction to Modern Theories of Growth*. Mc-Graw Hill, New York, 1976.
- J. E. Meade. *A Neo-Classical Theory of Economic Growth*. George Allen & Unwin Ltd., London, 1961.
- Jan Fagerberg. Technology and international differences in growth rates. *Journal of Economic Literature*, 32(3):1147-1175, 1994.
- Jane Jacobs. *Cities and the Wealth of Nations*. Random House, New York, 1984.
- Jeffrey G. Madrick. *The End of Affluence: The Causes and Consequences of America's Economic Dilemma*. Random House, 1995.
- Jess Benhabib and Mark M. Spiegel. The role of human capital in economic development: Evidence from aggregate cross-country data. *Journal of Monetary Economics*, 34(2):143-173, 1994.
- Joan Robinson. *Essays in the Theory of Economic Growth*. St. Martin's Press, New York, 1964.
- Joan Robinson. The production function and the theory of capital. *Review of Economic Studies*, 51:81-106, 1953.
- John Maynard Keynes. *A Treatise on Money*. Macmillan, London, 1930.
- John Maynard Keynes. *Para Üzerine bir İnceleme*. Çev.: Cihan Gerçek. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2013.
- John Maynard Keynes. *The Economic Consequences of the Peace*. Harcourt, Brace, and Howe, New York, 1920.
- John Maynard Keynes. *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Macmillan, London, 1936.

- John Maynard Keynes. *Genel Teori (İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi)*. Çev.: Uğur Selçuk Akalın. Kalkedon, İstanbul, 2008.
- John von Neumann. A model of general economic equilibrium. *Review of Economic Studies*, 13(1):1-9, 1945.
- Jong-Il You. Macroeconomic structure, endogenous technical change, and growth. *Cambridge Journal of Economics*, 18(2):213-233, 1994.
- Joseph A. Schumpeter. *Capitalism, Socialism, and Democracy*. Harper and Brothers, New York, 1942.
- Joseph A. Schumpeter. *Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi*. Alter Yayınları, Ankara, 2013.
- Joseph E. Stiglitz and Hirofumi Uzawa, editors. *Readings in the Modern Theory of Economic Growth*. MIT Press, Cambridge MA, 1969.
- Karl Marx. *Capital: A Critique of Political Economy*, volume 1. Vintage Books, New York, 1977. [1867].
- Karl Marx. *Kapital Cilt:1 (Ekonomi Politikin Eleştirisi)*. Çev.: Mehmet Selik, Nail Satlıgan. Yordam Kitap, İstanbul, 2011.
- Kasushi Ohkawa and Henry Rosovsky. *Japanese Economic Growth*. Stanford University Press, Stanford, 1973.
- Kenneth J. Arrow. The economic implications of learning by doing. *Review of Economic Studies*, 29(3): 155-173, 1962.
- Lance Taylor. *Structuralist Macroeconomics: Applicable Models for the Third World*. Basic Books, New York, 1983.
- Laurence J. Kotlikoff. *Generational Accounting: Knowing Who Pays, and When, for What We Spend*. Free Press, New York, 1992.
- Laurence J. Kotlikoff. Intergenerational transfers and savings. *Journal of Economic Perspectives*, 2(2):41-58, 1988.
- Luigi L. Pasinetti. *Growth and Income Distribution: Essays in Economic Theory*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1974.
- Luigi L. Pasinetti. *Lectures on the Theory of Production*. Columbia University Press, New York, 1977.
- Luigi Spaventa. Rate of profit, rate of growth, and capital intensity in a simple production model. *Oxford Economic Papers*, 22:129-147, 1970.

- Martin N. Baily and Robert J. Gordon. The productivity slowdown, measurement issues, and the explosion of computer power. *Brookings Papers on Economic Activity*, (2):347-420, 1988.
- Martin Neal Baily and Charles L. Schultze. The productivity of capital in a period of slower growth. *Brookings Papers on Economic Activity*, pages 369-406, 1990. Special Issue.
- Maurice Dobb. *Theories of Value and Distribution since Adam Smith*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1973.
- McKinsey Global Institute. *Capital Productivity*. McKinsey and Company, Inc., Washington DC, 1996.
- McKinsey Global Institute. *Manufacturing Productivity*. McKinsey and Company, Inc., Washington DC, 1993.
- Michael Bruno and Jeffrey D. Sachs. *Economics of Worldwide Stagflation*. Harvard University Press, Cambridge MA, 1985.
- Michael Kremer. Population growth and technological change: One million B.C. to 1996. *Quarterly Journal of Economics*, 108(3):681-716, 1993.
- Michal Kalecki. *Selected Essays on the Dynamics of the Capitalist Economy*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1971.
- Moses Abramovitz. Catching up, forging ahead, and falling behind. *Journal of Economic History*, 46(2):385-406, 1986.
- N. Gregory Mankiw, David Romer, and David N. Weil. A contribution to the empirics of economic growth. *Quarterly Journal of Economics*, 107(2) :407-437, 1992.
- N. Gregory Mankiw. The growth of nations. *Brookings Papers on Economic Activity*, (1):275-326, 1995.
- Nazrul Islam. Growth empirics: A panel data approach. *Quarterly Journal of Economics*, 110(4):1127-1170, 1995.
- Nicholas Kaldor and James A. Mirrlees. A new model of economic growth. *Review of Economic Studies*, 29:174-192, 1962.
- Nicholas Kaldor. A model of economic growth. *Economic Journal*, 68 (268):591-624, 1957.

- Nicholas Kaldor. Alternative theories of distribution. *Review of Economic Studies*, 23(2):83-100, 1956.
- Nicholas Kaldor. Capital accumulation and economic growth. In Friedrich A. Lutz and Douglas C. Hague, editors, *The Theory of Capital*, pages 177-222. Macmillan, London, 1965.
- Nicholas Kaldor. *Causes of the Slow Rate of Economic Growth in the U.K.* Cambridge University Press, Cambridge UK, 1966.
- Nicholas Kaldor. *Strategic Factors in Economic Development*. Cornell University Press, Ithaca, 1967.
- Nobuo Okishio. Technical changes and the rate of profit. *Kobe University Economic Review*, 7:86-99, 1961.
- OECD. *OECD Business Sector Data Base*. Organization for Economic Cooperation and Development, Paris, 1997.
- Paul A. Samuelson and Franco Modigliani. The Pasinetti paradox in neoclassical and more general models. *Review of Economic Studies*, 33:269-301, 1966.
- Paul A. Samuelson. A summing up. *Quarterly Journal of Economics*, 80(4):568-583, 1966.
- Paul A. Samuelson. An exact consumption-loan model of interest with or without the social contrivance of money. *Journal of Political Economy*, 66(6):467-482, 1958.
- Paul A. Samuelson. Parable and realism in capital theory: The surrogate production function. *Review of Economic Studies*, 29:193-206, 1962.
- Paul David. The computer and the dynamo: An historical perspective on the productivity paradox. *American Economic Review*, 80(2)::355-361, 1990.
- Paul M. Romer. Crazy explanations for the productivity slowdown. In Stanley Fischer, editor, *NBER Macroeconomics Annual*. MIT Press, Cambridge MA, 1987a.
- Paul M. Romer. Endogenous technical change. *Journal of Political Economy*, 98(5):S71-S102, 1990. Part 2.
- Paul M. Romer. Growth based on increasing returns due to specialization. *American Economic Review*, 77(2).-56-62, 1987b.

- Paul M. Romer. Increasing returns and long run growth. *Journal of Political Economy*, 94(5): 1002-1037, 1986.
- Paul M. Romer. The origins of endogenous growth. *Journal of Political Economy*, 8(1):3-22, 1994.
- Paul M. Sweezy. *The Theory of Capitalist Development*. Monthly Review Press, New York, 1949.
- Paul M. Sweezy. *Kapitalist Gelişme Teorisi*. Çev.: Gülsüm Akalın. Kalkedon, İstanbul, 2007.
- Peter Diamond. National debt in a neoclassical growth model. *American Economic Review*, 55(5): 1126-1150, 1965.
- Peter Skott. *Conflict and Effective Demand in Economic Growth*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1989.
- Philip Armstrong, Andrew Glyn, and John Harrison. *Capitalism Since 1945*. Basil Blackwell, Cambridge MA, 1991.
- Philippe Aghion and Peter Howitt. *Endogenous Growth Theory*. MIT Press, Cambridge MA, 1998.
- Pierangelo Garegnani. Heterogeneous capital, the production function, and the theory of distribution. *Review of Economic Studies*, 37:407-436, 1970.
- Piero Sraffa. *Production of Commodities by Means of Commodities: Prelude to a Critique*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1960.
- Piero Sraffa. *Malların Mallarla Üretimi - İktisat Kuramını Eleştiriye Açış*. Çev.: Ümit Şenesen. Yordam Kitap, İstanbul, 2010.
- Richard M. Goodwin. A growth cycle. In C. H. Feinstein, editor, *Socialism, Capitalism and Growth*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1967.
- Richard R. Nelson and Edmund Phelps. Investment in humans, technological diffusion, and economic growth. *American Economic Review*, 56(2):69-75, 1966.
- Richard R. Nelson and Gavin Wright. The rise and fall of American technological leadership: The postwar era in historical perspective. *Journal of Economic Literature*, 30(4)-.1931-1964, 1992.
- Richard R. Nelson and Sidney G. Winter. *An Evolutionary Theory of Economic Change*. Harvard University Press, Cambridge MA, 1982.

- Richard R. Nelson. Aggregate production functions and medium range growth predictions. *American Economic Review*, 54(5):576-606, 1964.
- Richard R. Nelson. Recent exercises in growth accounting: New understanding or dead end? *American Economic Review*, 63(3):462-468, 1973.
- Richard R. Nelson. Research on productivity growth and productivity differences: Dead ends and new departures. *Journal of Economic Literature*, 19(3): 1029-1064, 1981.
- Robert E. Lucas. On the mechanics of economic development. *Journal of Monetary Economics*, 22(1):3-42, 1988.
- Robert E. Rowthorn and John R. Wells. *De-industrialization and Foreign Trade*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1987.
- Robert J. Barro and Xavier Sala-i-Martin. *Economic Growth*. McGraw-Hill, New York, 1995.
- Robert J. Barro. Are government bonds net wealth? *Journal of Political Economy*, 81(6):1095-1117, 1974.
- Robert M. Solow. A contribution to the theory of economic growth. *Quarterly Journal of Economics*, 70(1):65-94, 1956.
- Robert M. Solow. Perspectives on growth theory. *Journal of Economic Perspectives*, 8(1):23-44, 1994.
- Robert M. Solow. Technical change and the aggregate production function. *Review of Economics and Statistics*, 39(3):312-320, 1957.
- Robert Summers and Alan Heston. The Penn World Table (Mark 5): An expanded set of international comparisons. *Quarterly Journal of Economics*, 106(2) :327-368, 1991.
- Robin C. O. Matthews, Charles H. Feinstein, and John C. Odling-Smee. *British Economic Growth, 1856-73*. Clarendon Press, Oxford, 1982.
- Rosa Luxemburg. *The Accumulation of Capital*. Monthly Review Press, New York, 1951. [1913].
- Rosa Luxemburg. *Sermaye Birikimi*. Çev.: Tayfun Ertan. Belge Yayınları, İstanbul, 2004.
- Ross Levine and David Renelt. A sensitivity analysis of cross-country growth regressions. *American Economic Review*, 82(4):942-963, 1992.

- Roy George Douglas Allen. *Index Numbers in Theory and Practice*. Aldine, Chicago, 1975.
- Roy George Douglas Allen. *Macroeconomic Theory: A Mathematical Treatment*. St. Martin's Press, New York, 1968.
- Roy Harrod. An essay in dynamic theory. *Economic Journal*, 49(103): 14-33, 1939.
- Roy Harrod. *Toward a Dynamic Economics*. Macmillan, London, 1942.
- Samuel Bowles. The production process in a competitive economy: Wal-rasian, neo-Hobbesian, and Marxian models. *American Economic Review*, 75(1):16-36, 1985.
- Stephen A. Marglin and Juliet B. Schor, editors. *The Golden Age of Capitalism: Rinterpreting the Postwar Experience*. Oxford University Press, New York, 1990.
- Stephen A. Marglin. *Growth, Distribution, and Prices*. Harvard University Press, Cambridge MA, 1984.
- Stephen A. Marglin. What do bosses do? The origins and functions of hierarchy in capitalist production. *Review of Radical Political Economics*, 6(2):60-112, 1974.
- T. W. Swan. Economic growth and capital accumulation. *Economic Record*, 32(63):334-361, 1956.
- Thomas I. Palley. Growth theory in a Keynesian mode: Some Keynes-ian foundations for new endogenous growth theory. *Journal of Post Keynesian Economics*, 19(1)-.113-136, 1996a.
- Thomas I. Palley. Old wine for new bottles: Putting old growth theory back in the new. *Australian Economic Papers*, 35(67):250-262, 1996b.
- Thomas R. Malthus. *An Essay on the Principle of Population*. W. Pickering, London, 1986. [1798].
- Thomas R. Michl. Biased technical change and the aggregate production function. *International Review of Applied Economics*, 13, 1999.
- Thomas R. Michl. Is there evidence for a marginalist demand for labor? *Cambridge Journal of Economics*, 11(4):361-374, 1987.

- Thomas R. Michl. Wage-profit curves in U.S. manufacturing. *Cambridge Journal of Economics*, 15(3):271-286, 1991.
- Thorstein Veblen. *Imperial Germany and the Industrial Revolution*. Macmillan, New York, 1915.
- Wilfred E. G. Salter. *Productivity and Technical Change*. Cambridge University Press, Cambridge UK, 1969.
- William Arthur Lewis. Economic development with unlimited supplies of labor. *Manchester School of Economics and Social Studies*, 22: 139-191, 1954.
- William J. Baumol, Sue Anne Batey Blackman, and Edward N. Wolff. *Productivity and American Leadership*. MIT Press, Cambridge MA, 1989.
- William J. Baumol. Macroeconomics of unbalanced growth: The anatomy of urban crisis. *American Economic Review*, 67:1072-1085, 1967.
- William Lazonick. *Competitive Advantage on the Shop Floor*. Harvard University Press, Cambridge MA, 1990.